

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра права

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Право ЄС

Освітньо-професійна програма Право

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(и)	Лучковська Світлана Ігорівна
Профайл викладача	https://pravo.khmmu.edu.ua/profesorско-vykladatskyj-sklad/
E-mail викладача(ів)	svetluch@gmail.com
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmmu.edu.ua/course/view.php?id=6429
Консультації	Очні: згідно розкладу; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ПРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семинарські заняття					
В	Д			4	120	51	17			34	69			+	

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Право ЄС» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання юридичної спеціальності. У межах цієї навчальної дисципліни передбачено вивчення засад правового регулювання відносин у Європейському Союзі (що покликано важливістю реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС), зокрема ознайомлення студентів з природою та особливостями основних інститутів права Європейського Союзу, історичними передумовами формування та розвитку правопорядку Європейського Союзу, його сучасним правовим становищем, набуття студентами навичок тлумачення та застосування джерел права Європейського Союзу, правового статусу суб'єктів права ЄС. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми права ЄС. При викладанні дисципліни використовуються лекції із застосуванням методів проблемного навчання. Також передбачені семінарські заняття, поєднані із розв'язанням ситуаційних вправ та дискусій. Важливим компонентом навчального процесу є самостійна робота студентів, яка полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування, контрольної роботи, а також виконанні індивідуальних завдань.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування теоретичних знань та практичних навичок щодо правового регулювання суспільних відносин у сфері організаційно-правової системи функціонування, специфіки дії права ЄС, співвідношення права ЄС та внутрішньодержавного права держав-членів ЄС та третіх країн; вивчення та аналіз двосторонніх договорів між ЄС та Україною в контексті реалізації євроінтеграційного курсу.

Завдання дисципліни. Формування знання та розуміння предметної області та професійної діяльності, здатності усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми, поваги до честі й гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи, знання і розуміння європейських стандартів прав людини, здатності застосовувати знання засад і змісту інститутів права ЄС, а також розуміння основ права Європейського Союзу з прав людини та особливостей реалізації й застосування норм матеріального і процесуального права ЄС.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **знати** головні етапи історії створення ЄС, сучасний стан і перспективи його розвитку; **визначати** структуру ЄС, основні функції інституцій ЄС; **знати** організацію судової системи ЄС, розподіл юрисдикції між судовими органами ЄС; **володіти інформацією** щодо змісту джерел права ЄС та їх властивостей, порядку застосування права ЄС у національних правопорядках його держав-членів; **вільно орієнтуватися** у системі та термінології інституційного права ЄС; договірно-правовій базі відносин України з ЄС; **уміти** правильно **тлумачити** норми права ЄС, насамперед установчих договорів ЄС; **застосовувати** отримані знання у сфері права Європейського Союзу для підвищення професійних навичок.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема семінарського заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1-2	Правовий статус ЄС	Правовий статус ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №1, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №1), вивчення нормативно - правових актів до теми №1, <i>вибір теми індивідуального завдання</i>	8	[1, с. 286–319; 2, с. 8–25]
3-4	Інституційна структура ЄС	Інституційна структура ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №2, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №2), вивчення нормативно - правових актів до теми №2, <i>виконання індивідуального завдання</i>	8	[2, с. 26–37; 12, с. 29–42]
5-6	Загальна характеристика права ЄС	Загальна характеристика права ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №3, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №3), вивчення нормативно - правових актів до теми №3, <i>підготовка до тестового контролю за темами №№1-4.</i>	8	[2, с. 38–48; 12, с. 29–42]
7-8	Вплив права ЄС на	Вплив права ЄС на	Підготовка до	8	[1, с. 286–

	право держав- членів ЄС	право держав-членів ЄС	семінарських занять за темою №4, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №4), вивчення нормативно - правових актів до теми №4, виконання індивідуального завдання		319; 2, с. 49–61; 12, с. 29–42]
9-10	Права людини у Європейському Союзу	Права людини у Європейському Союзу	Підготовка до семінарських занять за темою №5, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №5); вивчення нормативно - правових актів до теми №5, виконання індивідуального завдання;	8	[2, с. 62–71; 8; 9; 10]
11-12	Вільне пересування осіб у ЄС	Вільне пересування осіб у ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №6, опрацювання лекційного матеріалу (лекція № 6), вивчення нормативно - правових актів до теми №6, підготовка до захисту індивідуального завдання	8	[2, с. 87–119; 8; 9; 10]
13-14	Громадянство ЄС	Громадянство ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №7, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №7), вивчення нормативно - правових актів до теми №7, підготовка до контрольної роботи за темами №№5-7	8	[2, с. 319–330; 8; 9; 10]
15-16	Вільний рух товарів та капіталу в ЄС	Вільний рух товарів та капіталу в ЄС	Підготовка до семінарських занять за темою №8, опрацювання лекційного матеріалу (лекція № 8), вивчення нормативно - правових актів до теми №8	8	[2, с. 72–86, 120–137; 11, с.189–196]
17	Угода про асоціацію між Україною та ЄС	Угода про асоціацію між Україною та ЄС	Підготовка до семінарського заняття за темою №9, опрацювання лекційного матеріалу (лекція №9), вивчення нормативно - правових актів до теми №9	5	[2, с. 156-332; 3; 4; 5; 6]
			Всього за семестр	69	

Примітка: *Лекції проводяться по дві години один раз на два тижні, семінарські заняття проводяться щотижня по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень Хмельницького національного університету про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції та семінарські заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, виконувати домашні завдання відповідно до графіка. Пропущене заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До семінарських занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність під час усного опитування. Важливим елементом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу джерел права; забезпечення майбутніх фахівців знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності. Індивідуальні завдання передбачаються у формі такого індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ), як підготовка письмового аналізу окремих положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема і в частині виконання проаналізованих положень Угоди. Форма і тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем. Орієнтовні теми ІНДЗ запропоновані робочою програмою дисципліни. Індивідуальна робота кожного студента є необхідним елементом самостійної роботи. Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Набуті знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зраховуються відповідно до Положення про порядок визнання і зрахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється усним опитуванням, письмовим опитуванням (тестування), контрольною роботою; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання практичних завдань та веденням дискусій під час усного опитування, виконанням самостійної роботи (виконання та презентація індивідуального завдання). Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати практичні завдання; своєчасне виконання домашніх завдань з теми. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється мінімальна оцінка „задовільно”.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, залік
Семінарські заняття	Контрольна робота (КР)	Тестовий контроль (ТК)	Індивідуальне завдання (ІЗ)	Залік (за рейтингом)
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 5)	КР	ТК	ІЗ	
0,6	0,1	0,1	0,2	

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестовезавдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через

15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Історія створення європейських співтовариств.
2. Історія створення Європейського Союзу.
3. Історія розробки Конституційного Договору Європейського Союзу.
4. Підписання Лісабонського Договору.
5. Набрання чинності Лісабонським Договором.
6. Структура та зміст Лісабонського Договору.
7. Європейський Парламент.
8. Європейська Рада.
9. Рада ЄС.
10. Європейська Комісія.
11. Судова система Європейського Союзу.
12. Суд Правосуддя Європейського Союзу.
13. Загальний Суд Європейського Союзу.
14. Спеціалізовані суди Європейського Союзу.
15. Європейський Центральний Банк.
16. Рахункова Палата.
17. Поняття права Європейського Союзу.
18. Джерела права Європейського Союзу.
19. Принципи права Європейського Союзу.
20. Система права Європейського Союзу.
21. Доктрина верховенства права Європейського Союзу.
22. Доктрина прямої дії права Європейського Союзу.
23. Відповідальність держав-членів перед індивідами за порушення права Європейського Союзу.
24. Відповідальність Європейського Союзу.
25. Судовий перегляд актів інститутів Європейського Союзу.
26. Правовий статус людини і громадянина в установчих договорах Європейського Союзу.
27. Хартія основних прав ЄС.
28. Співробітництво Ради Європи і Європейського Союзу у сфері захисту прав людини.
29. Приєднання ЄС до Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Європейський суд з прав людини.
30. Принципи вільного пересування осіб в Європейському Союзі.
31. Засади громадянства Європейського Союзу.
32. Співвідношення прав громадян Європейського Союзу та громадян інших країн.
33. Правове становище фізичних та юридичних осіб інших країн в ЄС згідно з положеннями двосторонніх угод між іншими державами та ЄС.

34. Правове становище громадян інших країн, що є членами сім'ї громадянина ЄС.
35. Правове становище громадян інших країн, що є працівниками компаній, зареєстрованих в ЄС.
36. Доступ українських фізичних та юридичних осіб до свобод Внутрішнього ринку ЄС згідно з Угодою про асоціацію між Україною і ЄС.
37. Внутрішній ринок Європейського Союзу.
38. Фіскальні заходи Європейського Союзу.
39. Нефіскальні заходи Європейського Союзу.
40. Обмеження експорту. Обмеження імпорту.
41. Поняття капіталу та руху капіталу.
42. Принцип свободи руху капіталу.
43. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу.
44. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
45. Правові засади та цілі Угоди про асоціацію.
46. Імплементация та ефективне застосування Угоди про асоціацію у правовій системі України.

Рекомендована література

Основна література

1. Муравйов В. І. Проблеми гармонізації законодавства держав-членів та третіх країн в контексті європейської інтеграції. Український щорічник міжнародного права. Київ: ВД «Промінь». 2010. С. 286–319.
2. Петров Р. А. Право Європейського Союзу: навч. посіб. Київ: Істина, 2017. 384 с.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони. Ратифікована Верховною Радою України Законом №1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 01.12.2023 року).

Додаткова література:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 01.12.2023 р.).
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.
3. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 р. № 228-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 3. Ст. 12.
4. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. №3671-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 59. Ст. 2347.
6. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 13. Ст. 65.
7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011р. №3773-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19. 20. Ст. 179.
8. Тимченко Л., Кононенко В. Вплив Суду ЄС на розвиток права Європейського Союзу. Європейське право: науково-практичний фаховий журнал (додаток до юридичного журналу «Право України»). 2012. № 1. С. 189–196.
9. Яковюк І. Адаптація і гармонізація законодавства в умовах інтеграції: проблема співвідношення. Вісник Академії правових наук України. 2012. № 4. С. 29–42.